

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Váhar L. könyv- és papírkészítő Csikszereida,
hová a lap az érkező részét illető minden közlemény,
valamint hirdetések és előfizetési díjak is küldendők.
Telefon hívószám 20.

FŐSZERKESZTŐ:
Dr. FEJÉR ANTAL
ÜGYVÉD.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. ÉLTHES GYULA.

Megjelenik minden szerdán.
Előfizetési ár: Egész évre 8 kor. (Külföldre) 12 kor.
Félévre 4 kor. Negyedévre 2 kor.
Hirdetési díjak a legelőszörban számítotnak.
Képzatok nem adotnak vissza.

Iparfejlesztésünk főiránya.

(P.) A Székely Társaságok Szövetségének VII. csikszereidai kongresszusán esett legutóbb szó a csiki iparról. Szakavatott helyről legnagyobb elismerésre méltó jó indulattal kezelték ügyünket. Sőt bizhatunk e jó indulatban majd a kivétel tartama alatt is. Legyen szabad azonban e helyen elmondani ami véleményünket is.

Tagadhatatlan, hogy Csikmegyének a faipar mellett ma is tengődő köfejtő ipara, egy két faluban még házi ipara is van. Ezeknek fejlesztése emminens érdek. Kiaknázatlanok kő- és márványbányáink. Irányítvesztett agyagiparunk. Házi szövőiparunk kihálóban. Itt tenni kell valamit.

Nagy iparunk mindössze a balánbányai részvevőket — melyek megindítására még mindig késik a duzzadt erszényű francia — lessámítva ninosen. Egy-egy ötvenként visszatérő gondolat, egy-egy füstbe ment terv valamennyi. Csupán arra volt jó, hogy annak idején megjelenhessék ennek kapcsán egy hír, hogy fognak építeni cellulose gyárat, lengyárat, téglagyárat, börgyárat. És aztán előlnek a kesdeményezők: *péznincs, közöny az — az van.*

Fejlesztésre csakis a természetes alapon fejlődött meglévő faiparunkat tartjuk alkalmasnak. Csikmegye az országban legnagyobb fatermelő területekkel rendelkezik. A vármegyének magának 51.868 kat. hold. kiterjedésű erdőszékei vannak. Kőszékek, egyházmegyék és más jogi személyekkel együtt összesen 349 291 kat. holddal rendelkezik. Vagyis egész területének 43 32 százaléka erdőszék. Ezzel el van döntve iparfejlesztésünk iránya is. Csakis a faipar ment-

heti meg Csiknak székelységét és fokozhatja a vármegye erejét számban és erőben.

Kisiparilag lehetne földolgozni a fát. Kádár iparos alig van a megyében. Előbb elvissik fánkat és vissza hozzák a kész terméket. Pedig Csikmegye az egész országot egyedül elláthatná kádár ipari termékeivel. Csak egy kis forgó tőke volna szükséges — és kereskedelmi szakértelem. Nagyban való előállításonál olcsóbb lenne a munkabér. És a mai szállítási viszonyok mellett a földolgozott fatermék még sokkal inkább bírja a szállítást, mint a primitív földolgozású deszka.

Épület-asztalos Csikmegyében aránylag kevés van. Pedig ezt sokkal jobban fízetik manapság. És tisztességes kereskedelmi hasznót vághatna szesre a közvetítő is, aki a csiki asztalost a budapesti vagy szegedi építőmesterral összehozza, csupán a szállítási díj különbözetből, amely a nyers anyag és a kész ajtó és ablak szállítása között jelentkezik. Hisz Budapestben, vagy akármelyik nagyobb vidéki városban alig győzik a megrendelést. Azt pedig Csikban ép úgy el lehet készíteni, mint pl. a Kőbányán. Csupán egyes typusok készítése volna ajánlatos. Konyha butorokért nagyon sokat fízetnek a városokban. Ez éppen olyan cikk, mint az előbbiek. Igaz, hogy ezekhez a megrendelés nélkül való dolgozashoz pénz szükséges. De lehetne ezt talán *szövetkezeti uton* is előteremteni. — Sőt a takarékpénztárok is adnák a kész árukra előlegeit. Egy ember ezt nem csinálhatja meg. Ide sok egyöntetű akarat és kitartó munka szükséges.

A kádár és asztalos szövetkezetnek szüksége volna *közvetítő* kereskedőre. Egy egész nagy szervezetre. Kereske-

delmi és ipariskolát végzett fiatal erőkre. *Ezért kellene a vármegyének faipariskolát felállítani.* Ellátni azt szükséges kereskedelmi tanfolyammal. A nevelési alap talán erre is való volna! *Hisz az ipari érdekeket a revindikált havasokat visszajuttató királyi kézirat is hangoztatja.* Eleget áldozott a vármegye a gymnasiumra, gondoljon már ipar és kereskedelmi iskolára is! És pedig elsősorban faipari iskolára.

Gyáriparunk létesítésének előfeltételei hiányoznak. Bányaiparunk és mint hangsúlyozva volt különösen kőiparunk kifejlesztése mellett csupán csak papirgyártásra gondolhatunk. Cellulose és papirgyár felállítására. Fejlődő kultúránk, napról-napra fokozza papirszükségleteinket. És Magyarországon talán mindössze csak két gyár fedezi e szükségletet. Azok is eltöltik idejüket a finomabb divat cikkeik előállításával és hazafias bombasztoktól hemzsegő tekintélyes számú lapjaink *idegenből importálják papírjukat.* Egyfelől a közszükség, másfelől a mi fabőségünk egyenesen predestinálnak előbb egy cellulose, majd egy papirgyár felállítására.

Nem mondjuk, hogy e mellett nincs jogosultsága a többi tervezett iparágaknak. Tárgyaljanak felőle, dolgozzanak rajta minél több eredménnyel, de ipari fejlődésünk csak azokon az alapokon nyugodhat, a melyet a természet maga kínál felénk: *erdeinken.* Kis és nagy iparunk egyaránt. Csak ezek kifejlesztése után, majd ha a nép-sűrűség oda fejlődik, hogy fogyasztásunk fenu tudja tartani őket: csak akkor jött el az ó órájuk.

Addig pedig csak egy jelszavunk lehet: *ne exportáljuk érdekeinket, hanem dolgozzuk fel itthon magunk!*

A székely néprajzról.

A csikszereidai székely kongresszuson ismét szóba hoztam a székelység néprajzának ügyét. Az előzőség nem igen értette meg intenciómat. De a közgyűlés elfogadta ezt az ajánlatomat, hogy a jövő évi közgyűlés elé részletes tervet terjeszsek. Nehány illetékes ember, első sorban a székely kirendeltség nagyconcepciója vezetője s néhány tanár, aki eddig is foglalkozott rokon eszmékkel, rokonszenvező érdeklődéssel fogadta igénytelen felszólalásomat, biztattak a cselekvésre és közreműködésőt ígérte. Meglehet, hogy a székely szövetség elópataki közgyűlésén nemcsak tervezetet mutatok behanem már előmunkálatokról is beszámolhatok.

A Csiki Lapok szerkesztősége most is, mint mindig nagy jóakarattal fogadta ezen ügyhöz való hozzászólásomat és helyeslő s továbbfejlt megjegyzésekkel kizérte a minapi felszólalásom közléseit. Anélkül, hogy a székely néprajz és a csiki muzeum fogalmát és lényegét most behatóbban tárgyalnám, a történeti folytonosság kedvéért röviden érinteni akarom az ügyben való állásfoglalásom historikumát és az esetleg várható fejleményeket.

Több mint negyedszázada szakadatlanul agitáló a hazai etnografia érdekében. Nem egész eredménytelenül. A székely néprajz ügyével is regebben foglalkozom. Már 1891. december 7-én tartottam Sepsiszentgyörgyön előadást az etnografiáról. Egy évvel később (1892. XII. 24. Székely Nemzet) ismét felszólaltam ezen ügyben. A Székely Nép 1907. pünkösdi számában szöveget tettem közzé „A székely néprajza cím-

A „CSIKI LAPOK“ TÁRCÁJA.

Szomorú halál.

Zengy egyike ama ritka földbirtokosoknak, kik óriási vagyonukat nem saját kényelmük és személyeik eszközénél tekintik, hanem örökségük jóvedelmének legnagyobb részét szegényebb embertársaik jóllétének előmozdítására fordítják; egyike azoknak, kik boldogságukat mások boldogításában keresik és találják.

Nap-nap után keresi fel a segítségre szorultakat, órákig ellátja a dülledő, bűzös levegővel telt füstös viskókban, vigasztalva a beteget, bátorítva a csüggedőt, segítve a szűkölködőt. Ő, ki hozzá van szokva nagyszerű kastélya illatos, fényes berendezésű tágtérmeibe.

Nincs család, nincs ember. És küszögben, ki mindennapi imájába ne zárna a jótékony-ságot mindig a maga helyén gyakorló önszertlen Zengy nevé. Valódi atya községe népének.

Őszinte szeretetének és ragaszkodásának fényes tannjelét adta a község néhány hónap előtt. midőn Zengy otthonába hozta hón szerelt, fiatal, szép hitvesét.

Milyen kedves benyomást gyakorolhatott a szeretetteljes fogadás a fiatal urnóra. Valóságos diadalmenet volt ez. A község előtt kifogják a négy gyönyörű pejt a hintóból s az volt a legboldogabb, ki helyüket elfoglalhatta. Így vonták a kocsi a fűvel, virággal hintett egyetlen utcán, a szegényes házak talpogatóva a gyönyörű virágokkal tarkított koszorúkkal.

A szívólvól jövő viharos éjleasés jólesett a fiatal szerelmeseiknek.

És mindezt az egyszerű alig-alig iskolázott parasztnép rendezte.

De megkapták jutalmukat. Ha apjuk volt Zengy, anyjukká lett Zengeyné.

A férj es feleség vetélkedett a jótékony-ságban, s ez oly boldoggá teszi őket...

Egy idő óta azonban Zengeyné nem látható a kunyhókban többé. Zengy is csak olykor-olykor vetődik egy és más hátsba, de nem mosolyog többé és nem időzik soká egy helyen. Segít és megy tovább busan, magába mélyedve.

„Beteg“, auttogják az emberek félenken, szomorúan, mintha tartanának tőle, hogy a katóly csendjét megzavarják.

Csakugyan beteg. Beteg az áldott jó urnó. Az orvosok zord, vésztojós arcokkal járkálnak ki és be, mintha nem bíznának többé tudományukban és mondani akarnák: nincs segítség! Nincs segítség!... A szép aszesony most vívja utolsó tusáját a halállal, a kegyelmet, irgalmat nem ismerő, a szegényt, gazdagot, jót, gonoszt egyaránt tildőző halállal és a halál győse...

Ott fekszik a szegény, kiterítve a ravatalon.

A ravatal előtt keresztsbe font karokkal áll a fiatal földbirtokos. Nem sir nem könnyezik, száraz szemmel nézi, hosszan nézi elveszett legdrágább kincsének földi maradványát, imádozt nejlének holttestét nézi, mintha szemével akarná feltámasztani.

Ott áll meresen, mozdulatlanul, lába mintha gyökeret vert volna fényes padlóba; szobornak látszanék, ha ajkának egy-egy szép, arcát eltörzítő, fájdalmas rándulása el nem árulná a benne dúló harcot.

Körüllötte némán, lábujhegyen forgolódnak

a kisirt szemű cselédek, nem merik őt fájdalomában zavarni.

És ő nem hall, nem lát semmit, csak a ravatalt és az azon fekvő drága halottat..

Nesztelenül kinyílik az ajtó, melyen néhány szomorú arcú paraszt ember lép a halottas szobába. A község előjárói, részt akarnak venni jó uruk fájdalomában.

A bíró beszélni kezd:

— Szeretett nagyságos urunk!...

Nem bírja tovább, erőt vesz rajta is fájdalom. A kerges tenyerű, egyszerű embernek is van érző szíve, nem tarthatja vissza fájdalomnak kitörését, könnyei megerednek, hangja elhal remegő ajkán. Hangosan zokognak társai is.

Az emberek néma tokintetet váltanak egymással, mely azt látszik mondani: itt más vigasztalóra van szükség és nesztelenül, amint jöttek, elsompolyogtak, szemléstve, mintha szegénylenek fájdalom okozta gyengeségüket, könyveiket...

Ujból nyílik az ajtó. Bejön a lelkész, vigaszt nyújtandó a csüggedőnek.

— Nagyságos uram! — mondá halk hangon.

Semmi válasz.

— Nagyságos uram!

— Nagyságos uram! — ismétli harmadszor kezét Zengy vállára téve.

Mintha villanyütés érné, hideg borzadály futott rajta végig, astán megfordul és kérdően tekint a háborgatóra.

— Isten adta, Isten elvette, vigasztalódjék!

— Nem volt jóga elvenni — tört ki. Zengyből tompán ma az első szó.

— Isten igazságos.

— Nem igaz, nem igaz, elrabolta minde-nemet.

— Bizék kegyelmében.

— Nem hiszek benne — folytatá tompán. A lelkész szíve mélyében megrendült a káromló szavakra, jővén azok a mindig oly istenfélő férfiu ajkáról.

— Atyám bocsás meg neki — mormogja fogai között és letérdepel a ravatal elé, hogy fohászat küldje a Mindenhatóhoz a halott lelki üdvéért..

— Ki vagy? Mit akaraz? — kiált, jobban mondva, fordít Zengy és fenevadként veti magát a térdelő lelkészre, s körülfontván ujjait nyaka körül, azt fojtogatni kezdi.

A meglepett lelkésznek a rémület erőt kölcsönöz és egy erőszakos rántással kiszabadulva az őrlt kezeiből, a szomszéd szobába menekült.

Nem üldözte senki.

— Megörült! — auttogja magában reszketve.

A halottas szobából egy percnyi zaj, astán tompa zuhanás hallatszik és minden elcsendesül.

A nyugtalan lelkész óvatosan felnyitotta az ajtót. Iszonyu látvány tárul elé. Zengy a földön hever és karjaiba zárva a ravatalról levett holttestet.

Közelebb megy.

Zengy arca mosolygó — de szíve nem ver többé.

Az écsi kriptába egyszerre kettő vonulnak be: férj és feleség. Zokogva, jajveszékelve állja körül a község népe a két koporsót, mely magában rejti a két nemes szívet, a két jótévőt, ki annyira szerette egymást, hogy még a halál se választotta el őket.

mel. Est közölte az Erdélyi Kárpát-Egyesület gyergyószentmiklósi közgyűlési meghívója, a „Magyarország” (1908 IX. 27. a „Brassói Lapok”, az „Újvárhely” stb. Erre reflektáltam a „Brassói Lapok”-ban (1908. X. 3.) Tisztelettel azt az E. M. K. E. igazgató-tanácsában is. Az 1907. székely társas alkalmából is szóvá tettem a székely múzeum és néprajz ügyét (Székely Nép, 1907. VIII. 24).

Mint az Erdélyi Kárpát-Egyesület néprajz múzeumának tő. igazgatója általandóan törődtem a székely néprajzzal. Már 1900-ban memorandumot terjesztettem az E. M. K. E. elé, melyben meghatározom a székely néprajz megírásának fontosságát és sürgettségét és a megalkotás részletes tervét is. Ez a tárgy fel volt véve az E. M. K. E. 1908-iki közgyűlésének napirendjébe is. A tárgyalás azonban elmaradt.

A székely néprajzról rendszeres előadást jelentettem be az idei csikszere-dai székely kongresszusra is. De akkor a tárgysorozat már véglegesen meg volt állapítva, s így csak Hankó felolvasásához a való hozzászólás címén szólalhattam fel röviden ezen ügyben.

Ami különösen a csiki néprajz és múzeum ügyét illeti, ebben ezeltől 11 évvel próbáltam propagandát kifejteni. Mikó Bálint akkori főispán főúri házá-nál egybegyűlt előkelő társaság előtt előadást tartottam e témáról. Majd cikksorozatot írtam, melynek első része a „Csiki Lapok” 1902. évi 1., 3., 7. és 12. számaiban jelent meg. De fejtegetéseim nem találtak élénkebb visszhangra, s ezért akkor abban hagytam e dolog mozgatását.

Most azonban ismét elővettem. Székely faktorokkal való közvetlen érintkezésem azt a reményt keltette bennem, hogy a helyzet és a felfogás némileg kedvez az ügynek. S magam is közelebről esetleg olyan helyzetbe juthatok, hogy személyesen és intenzívebb módon részt vehetek az előkészítésben, sőt talán a kivitelben is. De erről majd máskor.

Most első sorban a t. Szerkesztőségnek becses lapja idei 36. számában kongresszusi felszólalásomra tett szíves, jóakaró megjegyzéseire kívánok röviden reflektálni.

Az etnografiát én is úgy értelmezem, mint ezen észrevételek. T. i. legtágabb értelemben. Tehát különös tekintettel az antropogeografiára és gazdaság történetére, a szociológiára és demografiára, sőt a történelemre is, főképen a mennyiben az etnologiai problémákat vagy kultur történeti fejleményeket vizsgálják meg. A tulajdonképpeni székely nemzeti történelem külön nagy tudományos feladat, mely nagyrészt már meg van oldva. Ennek eredményeit természetesen fel lehet és fel kell használni egy székelység egyetemes néprajzához, mint Csikvármegye külön monografiájában.

En termézetes végcélnak ugyanis a székelység egyetemes etnografiáját tekintem. Az egész székely népnek összefoglaló ismerete és áttekintése nélkül nem is lehet megírni egyes részeinek rendszeres és okfejtő etnografiáját. De viszont azt is helyeslem, sőt már régen hirdetem, hogy e nagyszabású munka legcélszerűbben Csikból induljon ki.

Némileg eltérő a véleményem az országos monografiáibizottságra nézve. Ez igen tekintélyes, érdemes és tudós emberekből álló. De az lényegileg tiszti vállalat, mely némiképen gyárilag dolgozik. Azok a megyei monografiák igen jól megirt, díszesen kiállított, gazdagon illusztrált, aránylag drága könyvek, amelyek ugyesesen, érdekesen, népszerűen, de általában felszínesen ismertetik az egyes megyéket. Tudományos értékük azonban kevés; forrás munkáik nem tekinthetők.

Ha a megye részánja azt az összeget, amit tőle az országos monografiá-

bizottság (vagy helyesebben: könyvkiadó cég) munkadíjképen követel, ha a község összeadja azt a költséget, amivel megrendelné a megyei monografiá-sorozatban kiadandó monografiáját, ha maguk intézik a megyei monografiájának megírását és kiadását, sokkal értékesebb és nagyobb munkát alkot-hatnának, melyet mégis nem 16, hanem 5 koronával adhatnának szegényebb embernek is.

Monografia (egyedírat) különben valamely témának szigorúan tudományos, rendszeres és módszeres, kimerítő tárgyalása. Ilyen értelemben pedig azok az ugynevezett megyei monografiák épen nem monografiák.

Kik írják és irassák meg a székely nép vagy akár csak Csikmegye etnografiáját, azt most nem tárgyalom a Székely Társaságnak azonban csak erkölcsi támogatására számítok. A csikszere-dai gyűlésen említettem, nem is tehettem formális és konkrét indítványt. Hiszen a tárgy nem volt napirenden. Meg kell azonban jegyezni, hogy az nem egy ember munkája. Szakszerű tervezet alapján, részletesző kérdő és gyűjtő ívek utmutatása mellett, esetleg mintadolgozatok példaadásával több évi tanulmányra és készülődésre, anyag gyűjtésre és előmunkálatra lesz szükség, mielőtt hozzá lehet fogni a feldolgozáshoz és szerkesztéshez és később a kiadáshoz.

Ha bizonyos illetékes tényezők részéről biztatást nyerek, közelebről kifejtem, hogyan gondolom és a kezdeményezést és a munka szervezését.

Kolozsvár, 1912. IX. 8.

Hermann Antal dr.

A csikszere-dai székely kiállítás kitüntetései*)

A Székely Társaságok Szövetségének Csikszere-dában 1912. évi augusztus hó 26-án tartott nagygyűlése alkalmából rendezett Székely ipari kiállításon mint kiállítók résztvettek és kitüntetésben részesültek a következők:

- Balázs Mózesné Csikszentkirályi e. o., Borz Ádámné Csikszentkirályi d. o., Bőjthy Gáborné Csikszere-dai d. o., Csizsér Áronné Csikszentkirályi d. o., Csizsér Juliánna Csikszentkirályi d. o., Demény Irén Csikszere-dai d. o., Demes Istvánné Csikszentkirályi e. o., Farkas Ilona és Jolán Csikszere-dai d. o., Groszmann Ödöné Csikszere-dai k. o., Gál Ferencné Csikszentmárton d. o., Gombos Istvánné Csikszentkirályi d. o., dr. Imecs Jánosné Csikszere-dai d. o., Keresztes Andrásné Csikszentkirályi d. o., Kovács Juliánna tanítóné Csikszere-dai k. o., Kovács Juliska Csikverebes k. o., Kozma Józsefné Csikszere-dai d. o., Klein Olga Csikszere-dai d. o., László Imréné Csikszentkirályi d. o., Löwinger Vilma Csikszere-dai e. o., Maraschki Erna polg. isk. tanuló Csikszere-dai d. o., Maraschki Róbertné Csikszere-dai k. o., Lukács Juliska Csikszere-dai d. o., Merza Jánosné Csikszere-dai e. o., özv. Portik Lajosné napazámos Ditró d. o. és 10 korona, dr. Tauber Józsefné Csikszere-dai k. o., Tanczos Miklósné Csikszentkirályi d. o., Kovács László kereskedő-székely Csikszere-dai k. o. és 10 korona, Grünwald Dezső gimnáziumi tanuló Csikszere-dai e. o., Szultán János Csikszere-dai d. o., Biró József fényképész Csikszere-dai d. o., Szakács Ferenc műszövő Kászonszékely d. o., Müller Angusta Csikszere-dai e. o., Balló Ferencné Csikszentimre d. o., id. Hajnó Józsefné Csikszere-dai k. o., Ligeti Samuné Csikszere-dai d. o., Ambrus György női aszabó Csikszere-dai k. o. és 10 korona, Orbán Emma Csikszere-dai e. o., Orbán Vincéné női szabó Csikszere-dai e. o., Ambrus György férfiaszabó Csikszere-dai e. o., Ádám József férfiaszabó Csikszere-dai e. o., Lajos Árpád szabóság Csikszere-dai e. o., Bakcsi Ferenc férfiaszabó Csikszere-dai k. o. és 10 korona, Bartha Ignác férfiaszabó Csikszere-dai k. o. és 10 korona, Bodó András férfiaszabó Szépvíz k. o., Dóczy János férfiaszabó Csikszere-dai d. o., Kádár Miklós férfiaszabó Gyergyószentmiklós k. o. és 10 kor., Orbán Tivadar férfiaszabó Csikszere-dai d. o., Orbán Vince férfiaszabó Csikszere-dai e. o., Péter András férfiaszabó Várdotfalva d. o., Gidró Mátvás asztalosmester Csikmadaras d. o., Aponyi Károly asztalosmester Csikszere-dai k. o., Máthé

*) Jelmagyarázat: e. o. elismert okirat, d. o. elismert okirat, k. o. kitüntető okirat.

- József női kalap készítő Csikszere-dai k. o., Horváth János kalaposmester Csikszere-dai k. o., Strasser József kalaposmester Gyergyószentmiklós k. o., Blénesy Bernád és Koropcs cipész-mesterek Gyergyószentmiklós d. o., Dautschek István cipész-mester Gyergyószentmiklós d. o., ifj. Ferenc Ignác csalmadímáster Szépvíz d. o., Kristóf Albert cipész-mester Csikszere-dai d. o., László Imre cipész-mester Csikszentkirály d. o., Mándel Béla cipész-mester Csikszere-dai e. o., Rancs Imre cipész-mester Csikszere-dai d. o., Salló Pál cipész-mester Csikszere-dai d. o., Szócs Áron cipész-mester Gyergyószentmiklós e. o., Varga János cipész Gyergyószentmiklós e. o., Hencs Károly csizmadia Taplocza d. o., Vadai János kötélgyártó Csikszentmárton k. o., Rácz István szíjgyártó Csikszere-dai d. o. és 20 korona, Dazbek Sándor tímármester Csikszentdomokos k. o., Deák Ignác tímármester Csikszentimre d. o., György Gyergely bórdíszműves Marosvásárhely k. o., Grünwald Dezső órásstanonc Csikszere-dai e. o., Farkas Ignác órásszegő Csikszere-dai e. o., Kiss Péter órásstanonc Csikszere-dai e. o., Mátrai Ignác órásmester Csikszere-dai e. o., Orbán Ignác kosárfonómester Csikszentimre k. o. és 30 korona, Antal János asztalossegéd Csikdánfalva d. o., Baricz Imre asztalosmester Karczfalva k. o. és 20 korona, dr. Élthes Béla járóorvos Csikszere-dai k. o., Biró József asztalosmester Gyergyószentmiklós d. o. és 20 korona, Vaszi Péter esztergályosmester Csikszere-dai d. o., Lukács István ácsmester Gyergyószentmiklós k. o., Szabó Ferenc kárpitos-mester Csikszere-dai d. o., László József lakatosmester Csikszere-dai d. o., Nagy István lakatosmester Csikszere-dai k. o. és 10 korona, Paál András lakatosmester Csikszere-dai k. o., Berkovics Samu bádógymester Csikszere-dai d. o., Balla Sándor kovácstanonc, d. o. Csikszere-dai Balog Kálmán kovácsmester Kozmás d. o. és 20 korona, Gál József kovácsmester Zsögöd d. o., Gidró Gyárfás kovácsmester Karczfalva k. o. és 10 korona, Veress István kovácsmester Csátószeg d. o., Szemerjay Ferenc könyvkötőmester Csikszere-dai d. o., Helwig G. János pékmester és kávé Csikszere-dai k. o., Wilk János műkértész Csikszere-dai k. o. és 20 korona, Simon Mihály turógyáros Kozmás k. o., Szakács Ferenc méhészs Kászonszékely k. o. és 20 korona, Lukács Ferenc cserép-kályhás Várdotfalva d. o., Boda István cserépgyáros Csikszentmárton d. o., Vaszi Mihály lakatosmester Csikszere-dai k. o., Laczina Vilmos címfestő tanuló Csikszere-dai k. o., Meskó György műasztalosmester Csikszere-dai k. o. és 10 korona, Salamon Lajos kereskedőmester Csikszere-dai d. o., Veress Márton kereskedőmester Zsögöd d. o., Orbán Gáspár kovácsmester Csikszere-dai d. o., László Lőrinc kovácsmester Csikszere-dai d. o., László József ifj. lakatos-tanonc Csikszere-dai d. o., Máthé István kovácsmester Csikszere-dai k. o. és 10 korona, Szabó János kárpitossegéd Csikszere-dai d. o., Tamás Balázs kovácsmester Csikszere-dai d. o., Dávid Jánosné Csikszentimre d. o., Veress Irén Ditró k. o., Füstös Sándor tanító Csikszentgyörgy k. o. és 20 korona, Lázár Izabella Bodola d. o., Lajos Béla műkedvelő Csikszere-dai d. o., Brassai Károly gimn. tanár Várdotfalva k. o., Dávid Istvánné Csikszere-dai d. o., Perényi Ida Csikszere-dai k. o., Szentpály Gáborné Csikszere-dai d. o., Biró Dénes vendéglős Csikszere-dai d. o., Fejér Emil gimn. tanuló Csikszere-dai e. o., Tuma Margit elemi iskolai tanuló Csikszere-dai e. o., Fazakas Ignácné Csátószeg k. o., Kolonics Viola Várdotfalva k. o., Péll Lajos tanító Gyimesfaluólok k. o., Bálint László aszobrász Kassa k. o., Nagy József tanító Gyergyóremet k. o. és 10 korona, Kertész Béla gimn. tanuló Csikszere-dai d. o., Hajnó János lakatosmester Csikszere-dai k. o., Fazakas Ignácné Csátószeg k. o. és 10 korona, Salamon Dénes kereskedő Csikszere-dai d. o., Grell Károly pékmester Csikszere-dai k. o. és 10 korona, Csizsér Juliska Csikszere-dai d. o., Salamon Erzsébet Várdotfalva e. o., Ambrus Dénesné Várdotfalva d. o., Csátó János gimn. tanár Csikszere-dai k. o., Hajnó Margit műkedvelő Csikszere-dai e. o., dr. Szilágyi Tibor főispán titkár Csikszere-dai k. o., Pálffy András Várdotfalva e. o., Ambrus Juliska Várdotfalva e. o., Árbé Anna Csikszere-dai d. o.

A kiállítás kezdeményezője a megeremítője első sorban dr. Ujfalusi Jenő Csikszere-dai város polgármestere. Az irábéli munkálatok legnagyobb részét, a bejelentő ívek legyűjtését, a kiállítási csoportok összehívását, Székely Károly áll. isk. igazgató végezte. A

kiállítás rendezését Brassai Károly gimnáziumi igazgató, vezetés mellett, Hajnó Ignác városi esztendő /Székely Károly igazgató-tanító, Filó Károly ipartestületi elnök, Ligeti Samu igazgató, Rancs Gábor kereskedősegéd, Filó Károly kereskedő segéd, Szabás Béla tanító közpénztároló végezték. A bíráló-bizottság főnöke volt dr. József takarékpénztári igazgató elnöke alatt Brassai Károly gimn. tanár, Hajnó Ignác városi esztendő, Székely Károly igazgató-tanító, egyesületi titkár, Filó Károly ipartestületi elnök, Bedő József ipart. elnök. Nő tagjai: Fejér Sándor alispánné elnöke alatt Becze Imréné, Farkas Imréné és Mártonffy Mária. A bíráló kiállítás befejezése után augusztus hó 27-én tartott meg. A kiállítók közül 25 elismerő okiratot, 67 dícsérő okiratot, 48 kitüntető okiratot és ezenkívül 21-en pénzdíjazalmat nyertek. Reiter József kolozsvári gyufagyáros 1000 drb székely gyűjtőt küldött a kiállításra ajándékkul. Ugy a csikszere-dai gimnázium igazgatójának, hogy a kiállításon a gimnázium internátusát a Nagygyűlés megtartására a torna helyiséget átengedte, valamint a rendező- és bíráló-bizottságnak ugyesintén az összes kiállítókknak hálás köszönetet mond a rendező-bizottság szíves érdeklődésük és fáradozásaikért. Az idő nagyon rövid volt a kiállításra, de azért elég szépen sikerült, dícsérő érdemelnek a vidéki iparosok és székely asszonyok a nagyszabán való részvételért. Csikszere-dai iparosai közül a női és férfi szabók. A kereskes, kovács, lakatos, szíjgyártó, kalapos, szűcs és kárpitos iparosok. Kivánatos lett volna, hogy Csikszere-dai város iparosai kivétel nélkül részt vegyenek ezen kiállításon, mely különösen az ők érdekében lett kezdeményezve és létrehozva. Azonban van remény arra, hogy egy jövőben rendezendő kiállításon, kivétel nélkül mindnyájan részt fognak venni s nem tartják vissza magukat sem az idő rövidsége miatt sem semmi más okból.

Hiba a gazdaságban.

Igaz van a közmondásnak, hogy nincs ember hiba nélkül. Így állván a dolog, lélektanilag egész határozottsággal meg lehet állapítani a következtetés alapján az az igazságot, hogy tökéletes ember sincs a világon. Ebből pedig következik, hogy az ember munkája is s a tekintetben tökéletes. Érezzük ezt mindannyian, s ezért törekszik az emberiség minden téren és szakmában az ésszerűségi szabályaival legalább részben is tökéletesíteni az ő munkáját és azokat az eljárásokat, amelyeket kitűzött célja elérésének szolgálatába állított. S hogy a hibákat észrevegyük, feltétlen kellék az, hogy vizsgálódjunk, érdeklődjünk azon dolgok iránt amelyek legalább szűkös lakókörünkbe esnek, s ezek köré is, főképen, azok iránt, amelyek vidékünknek, népünknek speciális érdekeit szolgálják. Nem célnem jelenleg arról beszélni, hogy pl. Székely népünk megmentése tekintetében mitű intézkedésekre volna szükség mert ez nagyobb emberek feladata. Csak egy olyan állandó jelenségre kívánok rámutatni, amely ami kis gazdaságunkban mutatkozik, nem előnyére ennek, hanem hátrányára. Egy olyan hibára mutatok rá, amely a maga nemében nem épen olyan orvosolhatatlan valami, de ha nem törődünk vele, gazdaságilag feltétlenül hátrányos.

Tessék megfigyelni akárkinek egy kis mező téta alkalmával, hogy első sorban az utak mentén milyen szép, virágzó, avagy magvakkal teljesen különböző csipkék, beléndek, s más gyomok és fűvek ékekednek teljesen háborítatlanul. Legfőképen a kocsikörök végzi el köteleességét, midőn a szűk mezői utak mentén álló káros gazdasági gyomnövényekből egyet egyet kiirt. Hát ez még hágyján volna. Hanem nézzük meg a kultur növényekkel elfoglalt területeket, a szántóterületeket.

Egy jó része tele van csipkével különbözően. Jön az aratási idő. Mitűrtánik a csipkével? Ami a konstantinápolyi gazdaság kutyával. Senki sem bánja. A legtöbb gazda igen meny becsben tartja a markával együtt, úgy az egyik mint a másik község határában. Ezt bizonyítja az a tény, hogy a tulajdonos a gabonát kitűzöttében szépen learatja, s a csipkét szépen értetlenül ott hagyja. Az aratás pompában áll és uralkodik tovább, s miközben a csipkével megérett és fennadományi kezd a szőlő megülni vele az egész határ. Így aratán, egyből aratás dusan tenyészik. Alig lehet egy két órában látni, hogy

MÉRNÖKI IRODA

bányászat, föld- és erdőmérések, ut, vasut, kötélpályák, ásványvizek, bányagépek, FÖLDGÁZVEZETÉS stb.

Balás Jenő okl. bányamérnök

Kolozsvár, Deák Ferencz-utca 15. szám, I. emelet.

Szám 1884—1912.

2-2

ÁRUHÁZ

Brassó, Buzasor 9.

Egyedüli különlegességi vállalat:

Divatos szőnyegek,
Függönyök, garnitúrák,
Pamlagtakarókban.

Butorszövetek, matracgradli.

Legnagyobb raktár linoleumokban és viaszkos vásznakban.

Szolid kiszolgálás! Legelőcsőbb árak!
21—50

ki.

Pályázati hirdetmény.

Gyergyóbékás községben ujonnan rendszeresített és 1000 korona évi fizetéssel javadalmazott községi irnoki állásra pályázatot hirdetek s felhívom pályázni kívánókat, hogy képesítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket folyó évi szeptember hó 25-ig hozzám nyújtsák be.

Gyergyótölgyes, 1912. szeptember 4-én.

Veress Lajos,
főszolgabíró.

Hirdetmény.

Csikbánkfalva község határában Aklos bércen egy 20 holdas, Bene mezején egy 12 holdas erdei kaszáló jövő évtől kezdődő 6 egymásutáni évre haszonbérbe kiadó esetleg örök áron eladó. Értekezni lehet e lap kiadóhivatalában. 1-3

HIRDETÉSEK

olcsó árszámítás mellett közöltetnek s felvétetnek A KIADÓHIVATALBAN.

1 kilogramm prima struc-pamut 9 korona.

Értesítés!

Van szerencsém a t. hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy személyzetem 3 elsőrendű bécsi diszitinó és kézilánnyal szaporítottam.

Abba a szerencsés helyzetbe vagyok, hogy a legkényesebb igényeket is kielégíthetem.

Állandó raktár egyszerű, disz- és gyászkalapokból.

Kézimunka anyagból nagy választék.

Alakitást és javítást elvállalok.

Divat lap utáni megrendelések a legizlésebben készülnek.

A t. hölgyközönség szives pártfogását kérve, maradok kiváló tisztelettel

MÁTHÉ JÓZSEF női divatkalap- és rövidáru-üzlete,
Csikszereda, Kossuth Lajos-utca (Grünwald Albert-féle ház).

Jó családból tanuló leányok felvétetnek.

7-7

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívni, miszerint a Rákóczi-utca 23. szám alatti saját házamban levő NYERGES ÉS KÁRPITOS ÜZLETEMBEN minden e szakmába vágó munkák elkészítését a legnagyobb készséggel vállalom és ezt csinos kivitelben, olcsó árak mellett pontosan elkészítem. Raktáron tartok a mai kornak megfelelő, mindenféle nagyságu RUGANYOS DIVÁNOKAT ÉS MATRACOKAT azért, hogy itt mindenki beszerezhesse szükségletét ép oly olcsó árban, mint bármely nagyobb városban. — Továbbá tudatom még a mélyen tisztelt közönséggel azt is, hogy állandóan raktáron tartok KÉSZ URI KOCSIKAT ÉS URI SZÁNKÓKAT.

Végül a n. é. közönség szives figyelmét felhívom azon körülményre, hogy a kocsik, valamint minden e szakmába vágó munkák javítását elvállalom. Magamot a mélyen tisztelt közönség jóindulata pártfogásába ajánlván, maradok kiváló tisztelettel:

Bájer Ferencz, nyerges és kárpitos Csikszeredában.

26—26

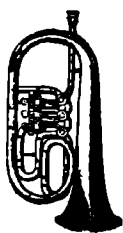
ELSŐ MAGYAR VILLAMOSERŐRE BERENDEZETT HANGSZERGYÁR.

STOWASSER JÁNOS

cs. és kir. udvari szállító, színházak, zenedék, hadsereg stb. szállítója, a Rákóczi teregató és a hangfokozó gerenda feltalálója Budapest, II. Lánchíd-u. 5. Gyár: Öntőház-u. 2.

Ajánlja a saját gyárában készült huras, vonós, fuvó és ütő hangszereit és azok alkatrészeit, Quinttiszta hangokat. Hegedűk 3, 4, 5, 6 forinttól feljebb a legjobb felszerelés szerint. — Türogtató rópaifából, ujezást billontyúval és iskolával 30 forinttól feljebb. — Harmon'kák legjobb elpusztíthatatlan hangokkal 250, 3, 4, 5 frttől feljebb. Különlegesség acélhangu hangverseny harmonikák, saját minták. STOWASSER a hangfokozó gerenda feltalálója, mely által bármily hegedű vagy gordonka jobb, erősebb és lágyabb hangot nyer (biztos siker) hegedűbe javítással 4 frt. Harmonium világhírű legjobb gyártmány 65 frttől feljebb. Javítások az összes hangszereken különleges szakzszerű pontossággal, jutányos áron. — Zenekarok teljes felszerelése előnyös feltételek mellett, jutányos áron, elismert kitűnő minőség. — A legtöbb katonai zenekar szállítója.

Magyarország legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára általánosan a legbiztosabb kiszolgálásról elismervé. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. —20

URAM!

Ha Ön sulyt helyez egészségére,
Ha azt akarja, hogy jó kinézése legyen,
Ha azt akarja, hogy nyugodt álma, jóétvágya legyen
Ha erejében gyarapodni akar

CSAK DRÉNER-SÖRT IGYÉK!

Kapható Csikszeredában üvegekben: a jobb kávéházakban, vendéglőkben és az összes jobb fűszer- és csemegekereskedésekben.

Főraktár Csikvármegye részére:

Niszel Fivéreknel, Csikszeredában.

Dréner-féle poharas sör — naponként friss csapolás —

csakis özv. Nagy Istvánné „Zöldfa” vendéglőjében,
az Európa-szállodában és a vasuti étterembe kapható.

(15) 35—52

Vidéki megrendeléseket a megrendelés napján fogantatosítom.

Női divatkalap újdonságok.

Külföldi tanulmányi utamból hazaérkezve, azon helyzetben vagyok hogy a

LEGUJABB DIVAT SZERINTI

:: NŐI DISZKALAPOKAT ::

mindenkor a legizlésebben kiállítva jutányos árban árusíthatom.

ÁTALAKITÁST ELVÁLLALOK.

LIGETI SAMUNÉ NŐI DIVATKALAP NAGYRAKTÁRA, CSIKSZEREDÁBAN.

Női divatkalap újdonságok.

1-

Vidéki megrendeléseket a megrendelés napján azonnal fogantatosítom.

REISZ MIKSA BÜTORGYÁRA

Békéscsaba — Nagyvárad
Andrássy-ut Rákóczi-ut
Brassó, ideiglenesen Hosszu-utca 33. szám.
Kiváló minőségű modern bútorok. Jutányos gyári árban. Teljes lakberendezések.

5-50

Kézimunka szövetmintákkal készségesen szolgál!

Szolid árak!

Bolesch Frigyes kézimunka üzlete, rövid, szövött és kötött árak, Brassó, Kolostor-utca 29.

Az újvídi idényre megérkezett gyönyörű szép választékban. műlien, futó, divánpárna és gobelin képek.
Nagy raktár mindennemű kezdett, kész kézimunkák és kézimunka szövetek, selymek, gyapjú és gypott fonalakban.
Dus választék férfi, női és gyerek harisnyákban, trikókban ugyisint férfi ingek, nadrágok, gallérok, kézlelők, nyakkendők és zsebkendőket.
Kézimunka szövet mintákkal készségesen szolgál. 44-52

Pontos kiszolgálás!

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltnék.

HALLÓI ÉRTESETÉS. HALLÓI

Építési anyagraktár, vasbeton, műkö- és cementárugyár.

Tudomására adom a nagyérdemű közönségnek, hogy Csikszerezében, a Kossuth-Lajos-utca 48. szám alatt nagy építési anyagraktárt rendeztem be a azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a nagyérdemű fogyasztó közönség részére mindennemű építési anyagot jó és pontos kiszolgálás, olcsó árak mellett eszközölök.

Állandó nagy raktárom van:

Mész darabos és oltott Portland-cement friss és legkitűnőbb minőségű. Gipsz staktur és szobrász. Nád fűzve stakturokra és egyéb fák eltakarására. Valódi aszfalt fedőlemez többféle minőségben. Kollarit bőrlémez, mázolás nem igényel, kizárólagos eladása. Aszfalt elszigetelő lemez és kaucsuk-aszfalt nedves falak és lakások szárazra tételéhez, kátrány és carbolineum fák telítésére, gomba és rothadás ellen. **Azbeszt pala** igen könnyű és tartós. Teljes tödéseket elvállalok. **Vasgerendák** bármilyen méret szerint. **Hornyalt cserép** agyagból. **Vakolat köpör**, Schamotte tűzálló téglák és föld stb., mindennemű építési és műszaki anyag.

CEMENTÁRUGYÁR.

Kutakhoz betonból 80-100, 120, 150-200-300 és 400 méter átmérőjű kutakhoz, ezek készítését is elvállalom súlyesztó rendszerrel, nagyobb kutak építését, gőzüzemű berendezéssel készítek magas vízállások megadásával. **Cement-cserép** többféle színben, betoncsövek, hidak és átvezetők készítése. **Beton- és műkölépcek**, színes járda és burkolati cementlapok gyártása és elhelyezése. **Itató- és etetővályúk** minden nagyságban. — **Blok úres téglák**, különösen alkalmas istállók és gabonásoknak. **Virágváza** és talpaszatok csinos kivitelben. **Kályha alátét lemezek**. **Kémény- és fal-fedőlemez**. Mindennemű beton- és cementipar-vállalat, granit-terasso beton stb. burkolatok készítése stb. stb. **Nagyban eladásoknál megfelelő engedmény**. A nagyérdemű fogyasztó közönség nagybecsű bizalmával és rendelkezéseivel felkeresni sziveskedjék.

Gyárak és raktárak: Csikszereada, Uftusnád és Kézdivásárhely.

Szíves támogatást kér kiváló tisztelettel:

Nagymihály Sándor építész, Csikszereada.

37-52

Üzlet megnyitási jelentés.

Van szerencsénk a n. é. közönséget ez uton is értesíteni, hogy Csikszerezében, Apaffy Mihály-u. 4 sz. a. fióközletet nyitottunk és kérjük t. vevőinket, hogy eredeti Singer varrógépekben, varrógépalkatrészekben, tűkben és varrógépolaiban beállt szükségletüket fenti üzletünkben fedezni sziveskedjenek. — Cégünket a n. é. közönség szíves jóindulatába ajánlva, maradtunk teljes tisztelettel:

SINGER CO. VARRÓGÉP RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Ezen cégről ismerhetők fel azon üzletek, — amelyekben „SINGER“ varrógépek árusítatnak Gépeink nem szorulnak ajánlatra, csak arra kell ügyelni, hogy megfelelő helyen vásároltassanak.

Figyelmeztetés: Az összes más üzletek által „SINGER“ név alatt forgalomba hozott varrógépek egyik régebbi szerkezetük után készültek, amelyek újabb családi gépcink mögött szerkezetben, szolgáltatási képességben és tartosságban is messze elmaradnak. 4-52

Ha olcsón és jól akar vásárolni, tegyen próbát!

Leiktismeretes és pontos kiszolgálás.

Felhívom a figyelmét a t. bútor- és varrógép vásárló közönségnek, hogy bárki mielőtt bútor- és varrógépet vásárolna ne mulassza el raktáromat meglátogatni, hol az összes raktáron levő **bútorokat**, úgymint:

EBÉDLŐ-, NÁLÓ-, SZALON- ÉS IRODAI BERENDEZÉSEK, BÖRGARNITURÁK, DIVÁNYOK ÉS MADRÁCOK

minden kivitelben és rendkívül nagy választékban, valamint a legjobb gyártmányú **varrógépek**, **kerékpárok**, **gramafonok** és **lemezek**, melyek igen jutányos árban és kedvező fizetési feltételek mellett lesznek elérhetőek. Minden tölem vásárolt varrógépért **6 és 10 évi jótállást** vállalok. Varrógépeket 54 K-tól, gramafonokat 40 K-tól és kerékpárokat 110 K-tól fennebb árusítom.

VARRÓGÉPEK-, KERÉKPÁROK- ÉS GRAMAFONOK-hoz mindenféle **alkatrészek** kaphatók. — **Javításokat a legjutányosabb árért eszközölök, jótállás mellett.** Maradok kiváló tisztelettel

Ackermann Ignác, bútor- és varrógép nagyraktára Csikszereada, Kossuth L.-utca 9. sz. (Lukács Juliska-féle bérpalota).

40

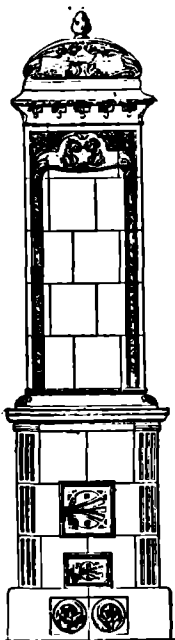
Mindentéle asztalos-, kártyos- és díszítőmunkákat elvállalok.

52

Schvarcz József és Társa
Budapest, Váci-körút 53 sz.
Alapítási év 1884.

Szabadalmazott Ventzki gőztakarmány fűllesztő
65, 100, 160, 300 és 620 liter űrtartalom.
Fűllesztő 40-60 perc alatt.
Hordozható pálinkafőző üstök.
100-400 liter űrtartalom. — Az új szeszadótörvény előírásai szerint.
Angol marha- és lónyirógépek és ollók.

Betáblázásos kölcsön. Előnyös feltételek mellett első helyen való betáblázásra szántó, kaszáló és erdő birtokra pénz kölcsön kapható. **Cím a kiadóhivatalban.**

Szépség,
jószág
és
olcsóság-
gánál
fogva

Első helyre küzdötte fel magát A PUCHER-FÉLE GYORSMELEGÍTŐ

cserépkályha, különösen **hálószobák** és **ebédlők** részére ajánlom gyorsmelegítő agyag-kályháimat, melyek azon kiváló tulajdonsággal bírnak, hogy oly gyorsan fűtenek, mint a vakályhák, de a meleget ép úgy, mint az eddigi cserépkályhák, hosszú ideig megtartják. — Ezen kályhák a legnagyobb fűtőképesség és leöntékeny tüzelőanyag megtakarítás kezesége mellett készíttetnek. Ezen gyorsmelegítő kályháim a vas- és cserépkályha összes előnyeinek szerencsés egyesítése és teljes joggal állítom, hogy a jelenkor legtökéletesebb kályhája:

A PUCHER-FÉLE GYORSMELEGÍTŐ CSERÉPKÁLYHA.

Kivánatra kályháimat kizárólagos Coaks- és szénfűtésre gyorsmelegítő Dauerbrand-betéttel látom el. — Takaréktűzhelyek megrendelésénél kérem megnevezni, hogy jobbra a falhoz, balra a falhoz vagy szabadon állva kívántatnák-e. Takaréktűzhelyeknek és fürdőkádaknak a legjobb Chamotteból, fehér, márványozott és kék csempék készülnek. Azoknak ára nagyság és kivitelük szerint állapítatik meg. Felvilágosztatásal igen szívesen szolgál az érdeklődő közönségnek, valamint a kályha és esempe mintákkal is

LAURENTZI RUDOLF kizárólagos elárúsítója Gyergyószentmiklóson.

Hosszurovó Cement Födélcserép

Iroda: Hirscher-utca 18. sz.

majdnem határtalan tartósságú, igen könnyű födőanyag, olcsó áron kapható

Portland cementgyárnál, Kugler és Társai, Brassóban.

Iroda: Hirscher-utca 18. sz.